

COPILĂRIA ȘI CONSTRUCȚIA PARENTALITĂȚII: ASISTENȚA MATERNALĂ ÎN ROMÂNIA

by Daniela Cojocaru,
Polirom, Iași, 2008

ȘTEFANIA TOTH

Daniela Cojocaru este lector universitar doctor în cadrul Departamentului de Sociologie și Asistență Socială al Facultății de Filosofie și Științe Social-Politice, Universitatea „Al. I. Cuza” din Iași, unde predă Sociologia Familiei, Metodologia cercetării sociologice și Metode calitative de cercetare a copilăriei și parentalității. Este licențiată în sociologie și politologie și a urmat cursurile de masterat în Management social și dezvoltare comunitară. La Editura Polirom a mai publicat, în calitate de coautor, Managementul de caz în protecția copilului, Evaluarea serviciilor și practicilor din România (2008).

Lucrarea *Copilăria și construcția parentalității: asistența socială în România*, se adresează atât profesioniștilor în asistența socială și protecția copilului cât și studenților de la facultățile de profil și își propune să cerceteze tipul de copilărie asociat formei de protecție a copilului, numită asistență maternală. Această lucrare a fost posibilă datorită oportunității avute de autoare de a coordona în anii 2006-2007, cercetarea în teren a fenomenului de asistență maternală, în cadrul a două proiecte finanțate de reprezentanța UNICEF România. *Familia și asistența maternală* reprezintă nucleul central al lucrării „iar vectorul principal al procesului de raționalizare a mediului familial este *copilul* beneficiarul teoretic al unei diversități de mesaje instituționale adresate bunăstării lui”.

Demersul de cercetare este susținut de o construcție teoetică, dezvoltată în primele trei capitole și care se referă la raporturile dintre *regularizarea copilăriei, profesionalizarea parentalității și deprivatizarea mediului familial*.

Primul capitol, *Familia și regularizarea copilăriei*, încearcă să definească familia în acord cu realitatea contemporană a fenomenului domestic, dar și să aducă în discuție problematica generală a copilului și a copilăriei. Cultura occidentală consideră că modelul familial optim pentru socializarea copiilor și dezvoltarea emoțională a adulților este modelul familiei nucleare, caracterizat ca „un cuplu de doi adulți parteneri care trăiesc împreună cu copiii lor, formând un grup ireductibil, ce asigură nevoile fundamentale pentru integrare socială, în special prin socializare”. În ceea ce privește problematica generală a copilului și a copilăriei, acestea au reprezentat o temă importantă de studiu a sociologiei familiei, abordată cu ajutorul conceptului de socializare.

Capitolul doi dezvoltă ideea *copilăriei și a parentalității*. În ceea ce privește conceptul de *parentalitate* acesta reprezintă un proces social „dinamic deschis și mutabil” care evidențiază modurile în care copiii sunt crescuți, îngrijiți și socializați. Copilul ar trebui să crească și să se dezvolte într-o familie în care

există doi părinți, heterosexuali, căsătoriți, dar ideea de familie a suferit numeroase modificări în timp, ajungându-se la situații în care copiii, din diverse motive, să nu poată fi îngrijiți de proprii părinți. Vorbim astfel de o formă de îngrijire temporară substituit, numită în literatura de specialitate anglo-saxonă *parentalitate foster* iar în România *asistență maternală*.

În cel de al trei-lea capitol care formează construcția teoretică, se face distincția între sfera publică și privată, familia fiind identificată cu mediul privat, iar lumea din afara ei cu spațiul public. Acest spațiu privat al familiei ghidat în trecut de tradiție și religie și-a pierdut în prezent din intimitate. Întâmplări care erau știute și rezolvate doar de membrii familie în prezent au devenit „subiect de intervenție” al unor instituții judiciare, educaționale și chiar de asistență socială.

Următorul capitol cuprinde metodologia, designul și metodele de cercetare. În vederea asigurării validității concluziilor, autoarea a optat pentru un „desing pluralistic” în care s-a realizat o triangulare metodologica și a surselor de date, studiul având o „dimensiune calitativă” dominantă, impusă de caracterul său explorator. În ultimele patru capitole (cinci- opt) sunt prezentate rezultatele acestei cercetări, altfel spus, capitolele cinci-opt ilustrează evoluția asistenței maternale în România, dar și modul în care acesată formă substituit de îngrijire a copilului este percepută de specialiști, de asistenții maternali profesioniști dar și de copiii aflați în asistență maternală.

Scopul cercetării nu este acela de a decide dacă familia de asistență maternală reprezintă forma optimă de îngrijire a unui copil care a fost separat de familia lui, ci mai curând „acela de a interoga modul cum sunt articulate diversele vocabulare interpretative locale, familiale și instituționale în practica îngrijirii copilului într-o familie substitutivă în care este atestată competența de bun părinte”.

Însă acesată calitate de „bun parinte”, este principalul motiv pentru care o familie dorește să crească un copil, ori acesata (familia) urmărește în esență rezolvarea propriilor probleme familiale (economice, ieșirea din situația de șomaj, etc.)? Ar mai continua familia să îngrijească copilul aflat în plasament dacă ar înceta relațiile contractuale cu instituția de protecție? Fără a face o generalizare și a da răspunsuri pripite acestor întrebări recomandarea este ca fiecare să își găsească răspunsul, după o lectură amănunțită a lucrării.